

REKABET BÜLTENİ

Temmuz 2018

**Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet
Savunuculuğu Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Osman Tan ÇATALCALI

Aytül KÜÇÜK

Ebru İNCE

Mehmet Mete BAŞBUĞ

Ömer Faruk ÇELİK

Bilge TANRISEVEN

Betül GÜLSERDİ

Derya ERFİDAN

Dr. Mehmet ÖZKUL

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2018 - Ankara

GİRİŞ	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR	2
DÜNYADAN HABERLER	8
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI	15
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR	19

2018 yılının ikinci üç ayında rekabet hukuku, iktisadi ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın “Seçilmiş Gerekçeli Kararlar” başlıklı bölümünde iki soruşturmaya, bir tane yanlış ve yanıltıcı bilgi verme nedeniyle verilen idari para cezası kararına ve iki tane yerinde incelemenin engellemesi nedeniyle verilen idari para cezası kararına yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni’nin “Dünyadan Haberler” başlıklı bölümünde ise Birleşik Krallık, Avrupa Birliği, Almanya/Avusturya ve Amerika Birleşik Devletleri’nden haberlere yer verilmiştir.

“Seçilmiş İdari Yargı Kararları” başlıklı bölümünde Danıştay ve Ankara İdare Mahkemeleri tarafından Rekabet Kurulu’nun almış olduğu bazı kararlar hakkında alınan kararlara değinilmiştir.

En son bölüm olan “Ekonomik Araştırmalar” bölümünde ise International Journal of Industrial Organization adlı dergide yayımlanan “Birleşme ve Ürün Kalitesi: Havayolu Endüstrisinden Bir Örnek” ve Review of Industrial Organization adlı dergide yayımlanan “Ürün Benzerliği ve Çapraz Fiyat Esnekliği” başlıklı makalelerin özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni’ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

▪ **Burdur İlinde Faaliyet Gösteren Serbest Makina Mühendisleri Hakkında Yürütülen Soruşturma**

Karar Tarihi:
14.12.2017

Karar Sayısı:
17-41/640-279

Türü:
Soruşturma

İlgili karar Burdur ilinde faaliyet gösteren serbest makina mühendislerinin aralarında ortak bir havuz oluşturarak gelir paylaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası hakkında yürütülmüştür.

Burdur ilinde serbest mühendislik alanında faaliyette bulunan makine mühendislerinden; Aktan Mühendislik Hizm. Mak. Amb. Gıd. İnş. Malz. İmalat San. ve Pet. Ürünleri Nak. İnş. Taah. Tic. Ltd. Şti. (AKTAN), Furkan Mühendislik (FURKAN), ISI-TAŞ Müh. İnş. Tarım Hayv. Metal San. Turz. İth. İhrc. San. ve Tic. Ltd. Şti. (ISI-TAŞ), Osman KISAOĞLU, Dolunay İnşaat Telekomünikasyon Mühendislik Hizmetleri ve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş. (DOLUNAY), Bems Mühendislik-Fethi KIRLI (BEMS), Samanyolu Isı Enerji Doğalgaz Müh. San ve Tic. Ltd. Şti. (SAMANYOLU), Savran İnş Müh. Müş. Hizm. Turz. Pet. Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (SAVRAN), Osman Deniz Mühendislik Müh. Müş. İnş. Turz. Madencilik Nak.Orm. Ürünleri ve Hayv. San. ve Tic. Ltd. Şti. (OSMAN DENİZ), Öz Dizayn Mühendislik Doğalgaz İnşaat Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti. (ÖZ DİZAYN), Şenses Teknik Elektrik Mühendislik Hizmetleri ve İnşaat Oto Turizm Pazarlama İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti. (ŞENSES), Tolacı Mühendislik (Hasan Ali TOLACI), Kocapınar Müh. Hiz. Alım Mlz. Plas. Mob. İnş. Elk. Gıda Or. Hav. Mak. Tur Otom. San. Tic. Ltd. Şti. (KOCAPINAR), Demer Mühendislik Müşavirlik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (DEMER), Gürsu Mühendislik Hizm. İnş. Su Taah. İşleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (GÜRSU) ile TMMOB Makine Mühendisleri Odası Burdur İl Temsilciliği (TMMOB BURDUR) soruşturma taraflarıdır.

Dosya kapsamında yapılan incelemelerde başvuru konusu iddialara yönelik olarak bulunan dokuz ana belgenin bir bütün olarak ele alındığında soruşturma muhatabı serbest makine mühendislerinin havuz uygulaması gerçekleştirmek suretiyle rekabetin sınırlandırılmasına yönelik bir faaliyette bulunduğunu açık bir biçimde ortaya koyduğu değerlendirilmiştir.

Soruşturmaya esas teşkil eden "Mesleki Dayanışma Sözleşmesi"nin 1. ve 2. Maddesinde yer alan hükümlerin teşebbüsler arasında bir fiyat tespiti anlaşmasının var olduğunu tereddüde yer vermeyecek biçimde gösterdiği belirlenmiştir.

Ayrıca teşebbüslerin, sözleşmenin uygulanmasını güvence altına almak ve havuz sisteminin sürekliliğini sağlamak adına senet almasının

denetleme/cezalandırma unsurunu içeren klasik kartel yapısıyla uyduğu tespitiyle tarafların bu davranışı ihlalin varlığını destekler mahiyete bulunmuştur. Yine teşebbüslerin havuza aktaracağı para ve keseceği faturalara ilişkin bir takım hesaplamalarının bulunduğu ortaya konularak söz konusu oluşumun fiiliyatta da uygulandığı değerlendirilmiştir.

Bu çerçevede, Burdur ilinde serbest mühendislik alanında faaliyette bulunan; ISI-TAŞ, Osman KISAOĞLU, DOLUNAY, SAMANYOLU, AKTAN, OSMAN DENİZ, FURKAN, ÖZ DİZAYN, ŞENSES, TOLACI, BEMS, SAVRAN, KOCAPINAR, DEMER ve GÜRSU'nun fiyat tespiti yapmak ve havuz kurmak suretiyle gelir paylaşımına giderek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirmede soruşturmaya konu ihlaller kartel niteliğinde bulunmuştur. İhlale bir yıldan uzun beş yıldan kısa süre ile katılan Osman KISAOĞLU, ISI-TAŞ, DOLUNAY, SAMANYOLU, BEMS, TOLACI, FURKAN, KOCAPINAR, AKTAN, ÖZ DİZAYN, SAVRAN, ŞENSES ve OSMAN DENİZ hakkında temel para cezası yarısı oranında artırılmıştır. DEMER ve GÜRSU'nun bu oluşum içinde yer aldıkları sürenin bir yıldan kısa süreli olduğu belirlenerek cezada bir artışa gidilmesine yer olmadığı değerlendirilmiştir. Diğer yandan soruşturma tarafı teşebbüslerin ihlal konusu faaliyetlerinin yıllık gayri safi gelirleri içerisindeki payının çok düşük olması göz önüne alınarak tüm teşebbüsler için nihai ceza oranı belirlenirken temel para cezasında yarısı oranında indirim yapılmıştır.

KOCAPINAR'a 4054 sayılı Kanun kapsamında idari para cezası verilmesi gerekmekte birlikte Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 4. maddesinin birinci fıkrası uyarınca teşebbüse idari para cezası verilmemesine karar verilmiştir.

▪ **Mey İçki Hakkında Votka ve Cin Pazarında Yürütülen Soruşturma**

Karar Tarihi:
25.10.2017

Karar Sayısı:
17-34/537-228

Türü:
Soruşturma

Anılan karar, Mey İçki San. ve Tic. A.Ş.'nin (MEY İÇKİ) votka ve cin pazarlarında rakiplerinin faaliyetlerini engelleyici davranışlarda bulunmak suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasını konu edinmektedir.

Soruşturma kapsamında votka ve cin pazarları ayrı iki ilgili ürün pazarı olarak belirlenmiştir. MEY İÇKİ'nin her iki pazarda da pazar payı, portföy gücü, pazara giriş engelleri, ölçek ve kapsam ekonomileri, sektörde rakı pazarındaki konumun önemi, pazarların küçülme eğiliminde olması ile ürünlerin pazarda bulunurluk oranlarının incelenmesi ve pazarda alıcı

gücünün bulunmaması neticesinde MEY İÇKİ'nin hem votka hem de cin pazarında hakim durumda olduğu tespit edilmiştir.

Soruşturmada MEY İÇKİ'nin üç tip indirimi olduğu belirtilmiştir. Bunlar anlaşmalı satış noktaları ile imzalanan Anlaşma Teklif Formu (ATF) kapsamında verilen indirimler, anlaşmalı olmayan noktalara indirim verme amacıyla kullanılan Nokta Kampanya Teklif Formu (NKTF) ile verilen indirimler ve son olarak ulusal kampanyalar (Ticari Pazarlama Kampanyaları) ile verilen dönemsel indirimlerdir.

Anlaşmalı noktalardaki indirimlerin yeknesak olmadığı, indirim uygulamalarının noktalara göre değişkenlik gösterdiği, ödemelerin noktadan noktaya değiştiği ve noktaların öngörülerini tamamlamasını teşvik edici şekilde dönemler itibarıyla hedeflerin gerçekleşmesine bağlandığı tespit edilmiştir. MEY İÇKİ'nin hedef gerçekleştirme oranlarının yüksekliğinin yanı sıra, MEY İÇKİ satışları ile karşılaştırıldığında rakip satışlarının düşüklüğü, noktaların alımlarının önemli bölümünü MEY İÇKİ'den karşıladıkları hususunu destekleyici nitelikte bulunmuştur. Anlaşma yapılan açık satış noktası ve kapalı satış noktası sayısı toplam nokta sayısı içinde düşük olmakla birlikte, anlaşmaların satış potansiyeli yüksek olan ve önemli olarak nitelenen noktalarla yapılması, bu anlaşmaların etkisini artıran bir unsur olarak görülmüştür. MEY İÇKİ'nin anlaşmalı olduğu açık ve kapalı satış noktalarına belirlediği votka ve cin alım hedeflerinin, satış noktasının ilgili dönemdeki toplam votka ve cin alımının büyük bölümünü oluşturacak şekilde belirlendiği, MEY İÇKİ'nin fiili uygulamaları sonucunda hedeflerin satış noktası üzerinde bağlayıcı hale getirildiği, ayrıca noktalara kişiselleştirilmiş hedefler belirlendiği tespit edilmiştir. Anlaşmasız noktalardaki indirim uygulamalarının hedefe bağlı indirim ile aynı sonuçları doğurma potansiyeli taşıyan, belirli bir sistematığe sahip olmayan kişiselleştirilmiş indirim uygulamaları olduğu ve bu indirimlerin pazardaki rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Dosya kapsamında MEY İÇKİ'nin konumu ile birlikte indirim uygulamalarının cin ve votka pazarlarında uygulamada dışlayıcı etki doğurduğu tespit edilmiştir.

Kararda votka ve cin pazarında hâkim durumda olduğu tespit edilen MEY İÇKİ'nin, rakiplerinin pazardaki faaliyetlerini zorlaştıracı uygulamalarının 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği tespit edilmiştir. Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirmede MEY İÇKİ'nin votka ve cin pazarında uyguladığı indirim sisteminin yapısı ve uygulandığının 16.02.2017 tarih ve 17-07/84-34 sayılı Kurul kararında ihlal niteliği ortaya konulan rakı pazarındaki indirim sistemi ile örtüştüğü ifade edilmiştir. Nitekim her iki dosyada da üç temel indirim kategorisinden (anlaşmalı noktalara uygulanan

indirimler, anlaşmasız noktalara verilen indirimler ve ticari pazarlama kampanyaları) bahsedilmekte, örtüşen kategoriler birbirleri ile aynı nitelik sergilemekte ve rekabet hukuku uygulamasında aynı kapsamda değerlendirilmektedir. Dolayısıyla MEY İÇKİ'nin dosya konusu eylemlerinin 16.02.2017 tarih ve 17-07/84-34 sayılı kararda incelenen eylemle aynı olduğu kanaatine varılmıştır. Ayrıca mevcut dosyada tespit edilen ihlal, rakı pazarında tespit edilen ihlal ile aynı dönemi kapsamaktadır. Bu nedenle MEY İÇKİ'nin üç pazardaki indirim uygulamalarının aynı dönemde gerçekleştirdiği genel bir stratejisinin parçası olduğu ve eylemlerin birbirinden ayırt edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmiştir. Bu nedenle MEY İÇKİ'nin votka ve cin pazarlarındaki ihlal teşkil eden davranışlarının, 16.02.2017 tarih ve 17-07/84-34 sayılı Kurul kararında rakı pazarında ihlal oluşturduğu değerlendirilen ve idari para cezasına hükmedilen davranışlarıyla aynı nitelikte olduğu, aynı dönemde gerçekleştiği ve teşebbüsün genel stratejisinin parçası olarak bütünlük arz ettiği ve söz konusu 2014-2016 dönemine ilişkin bu rekabet ihlaline yönelik olarak da rakı, votka, cin vb. herhangi bir pazardan kaynaklı ciro ayrımı yapılmaksızın 2016 yılında oluşan şirket cirosunun tümü üzerinden idari para cezasına hükmedildiği hususu da dikkate alınarak bu dosya özelinde 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi anlamında yeni bir idari para cezasına hükmedilmesine yer olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

▪ **GIC Pte. Ltd. ile Blackstone Group L.P.'nin Yanlış veya Yanıltıcı Bilgi Sunduğuna İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
08.02.2018

Karar Sayısı:
18-04/64-37

Türü:
-

İlgili karar Kurumumuza yapılan birleşme/devralma bildirimlerinde GIC Pte. Ltd. (GIC) ile Blackstone Group L.P. (BLACKSTONE) tarafından yanlış veya yanıltıcı bilgi sunulup sunulmadığı hususuna ilişkindir.

BLACKSTONE ve GIC ile anılan teşebbüslerin iştirakleri tarafından geçmişte yapılmış olan birleşme/devralma bildirimlerinin incelenmesi sonucunda, BLACKSTONE'un yapmış olduğu bildirimlerde yanlış veya yanıltıcı bilgi verildiğine yönelik herhangi bir tespit yapılmamıştır. Ancak GIC tarafından yapılan 22.12.2015 tarihli, 6065 sayılı bildirim ve 16.03.2016 tarihli, 1815 sayılı bildirimde ise yanlış veya yanıltıcı bilgi verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dosya kapsamında yanlış ya da yanıltıcı bilgi verilip verilmediğine ilişkin değerlendirmeler kontrol kavramıyla ilgilidir. Kararda birleşme devralmalarda temel ve belirleyici olan kontrol kavramının bildirimin izne tabi olup olmadığı değerlendirmesinde ve etkilenen pazarların

belirlenmesinde nihai önem arz ettiği ve çoğu durumda teşebbüslerin bildirimini dışında başka bir yerden teyidi imkânsız olduğu dile getirilmiştir.

Bu çerçevede, GIC'ye anılan iki bildirim kapsamındaki her bir ihlal için ayrı ayrı olmak üzere 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında idari para cezası uygulanması gerektiği kanaatine varılmıştır. İdari para cezası tutarının belirlenmesinde teşebbüsün 2016 yılına ilişkin Türkiye cirosu temel alınmıştır.

▪ **Medyacızade Medya Pazarlama A.Ş.'nin Yerinde İncelemeyi Engellemesine İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
18.01.2018

Karar Sayısı:
18-03/34-21

Türü:
-

Karar Kurul'un 23.11.2017 tarih, 17-38/617-M sayılı kararıyla Mars Sinema Turizm ve Sportif Tesisler İşletmeciliği A.Ş. hakkında yürütülen önaraştırma kapsamında 21.12.2017 tarih ve 17-42/679-M sayılı Kurul kararına dayanılarak Medyacızade Medya Pazarlama A.Ş.'de (MEDYACIZADE) yapılmak istenen yerinde incelemenin engellenmesine ilişkindir.

İlgili kararlar çerçevesinde raportörler tarafından perde reklamcılığı alanında faaliyet gösteren bazı reklam ajanslarında yerinde inceleme yapılmıştır. Bu reklam ajanslarından MEDYACIZADE'de 28.12.2017 tarihinde yerinde inceleme yapılmak istenmiş fakat yerinde incelemenin engellenmesi sonucunu doğuran fiiller ile karşı karşıya kalınmıştır. Teşebbüs yetkililerine incelemenin engellenmesi halinde uygulanabilecek idari para cezaları ve ilgili mahkeme kararları hatırlatılıp, "Yerinde İncelemenin Engellenmesine İlişkin Tutanak" tutulmuştur. Yerinde incelemenin engellenmesi eyleminin akabinde yetkili raportörler tarafından T.C. İstanbul Anadolu 2. Sulh Ceza Hakimliğinden alınan 28.12.2017 tarih ve D.İş No: 2017/7372 sayılı karar ile aynı gün saat 16.40'ta MEDYACIZADE'ye tekrar gelinmiştir. İlgili hâkimlikten alınan karar, teşebbüs yetkililerine ibraz edildikten sonra yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Dosya kapsamında MEDYACIZADE tarafından gerçekleştirilen eylemin, 4054 sayılı Kanun'un 15. ve 16. maddeleri göz önünde bulundurulduğunda, yerinde incelemenin engellenmesi niteliğinde olduğu, zira teşebbüs tarafından odalarda veya bilgisayarlarda inceleme yapılabilmesi için mahkeme kararı getirilmesi gerektiği gerekçesi ile yerinde inceleme yapılmasına izin verilmeyerek engellenmenin gerçekleştiği değerlendirilmiştir. Bu sebeple MEDYACIZADE'ye, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2016 yılı gayri safi gelirinin

binde beşi oranında idari para cezası verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

▪ **Nuhoğlu İnşaat San. ve Tic. A.Ş.'nin Yerinde İncelemeyi Engellemesine İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
21.12.2017

Karar Sayısı:
17-42/669-297

Türü:
-

Karar Kurul'un 20.04.2017 tarih ve 17-13/182-M sayılı kararı uyarınca yürütülmekte olan önaraştırma kapsamında 14.11.2017 tarihinde Nuhoğlu İnşaat San. ve Tic. A.Ş. (NUHOĞLU) tarafından yerinde incelemenin engellenmesi/zorlaştırılmasına ilişkindir.

NUHOĞLU'nun Yönetim Kurulu Başkanı'nın odasında ve iş ile ilgili e-postalarının bulunduğu bilgisayarında inceleme yapılacağı bilgisinin verilmesinin ardından şirket avukatı tarafından inceleme yapılabilmesi için mahkeme kararının getirilmesi gerektiği gerekçesiyle yerinde inceleme engellenmiştir.

Yerinde incelemenin engellenmesi eyleminin akabinde yetkili raportörler tarafından İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinden alınan 2017/5682 D. İş. sayılı karar ile 15.11.2017 tarihinde saat 13.30'da NUHOĞLU'na tekrar gelinmiş ve İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliğinden alınan karar teşebbüs yetkililerine ibraz edilmiştir.

Bu çerçevede NUHOĞLU'na, yerinde incelemenin engellenmesi dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2016 yılı gayri safi gelirinin binde beşi oranında idari para cezası verilmiştir.

- **Birleşik Krallık Rekabet Otoritesi Fiyat Tespiti Kartelindeki Rolü Nedeniyle İki Şirket Yöneticisinin Yetkilerini Aldı**

Birleşik Krallık Rekabet ve Piyasa Otoritesi (CMA) geleneksel konut emlak ofisi hizmetlerinin sağlanmasında minimum komisyon ücretini tespit etmek amacıyla yapılan kartel anlaşmasına ilişkin soruşturmasının ardından iki yöneticinin yetkilerinin alınmasına karar verdi.

Soruşturma süresince CMA bazı yöneticilerin kartelde aktif olarak yer aldığını ya da kartelden haberdar olduğu halde son vermek için herhangi bir girişimde bulunmadığını tespit etti.

Soruşturma sonunda emlak ofislerine 370.000 Pound'dan fazla para cezası verildi. Para cezasının yanı sıra CMA Abbott ve Frost Emlak Ofislerinin yöneticilerinden (Bay Baker ve Bay Frost) yasal olarak bağlayıcı taahhütler aldı. Buna göre Bay Baker'ın 3.5 yıl süresince, Bay Frost'un ise üç yıl süresince yetkileri alınarak Birleşik Krallık'ta herhangi bir şirkette yöneticilik yapmaları yasaklandı.

Bu, CMA'nın bir şirketin rekabet kanununu ihlali nedeniyle yöneticilerin yetkilerinin alınmasını talep ettiği ikinci olay. İlk vaka, Aralık 2016'da Amazon Birleşik Krallık web sitesinde iki rakip online satıcının dahil olduğu poster ve çevrevelerin online satışı ile ilgili bir karteldi.

1986 tarihli Şirket Yöneticilerinin Yetkilerinin Alınması Hakkında Kanun uyarınca bir kişinin çalıştığı şirket rekabet ihlaliinde bulunmuşsa ve kişi artık davranışı sebebiyle yöneticilik yapmak için uygun değilse CMA bu kişinin şirket yöneticiliğinden alınmasını isteme yetkisine sahiptir.

Kaynaklar :

<https://www.gov.uk/government/news/estate-agent-cartel-directors-disqualified>

<http://www.concurrences.com/en/bulletin/news-issues/april-2018/the-uk-competition-and-markets-authority-disqualifies-two-company-directors-for>

<https://www.thetimes.co.uk/article/two-estate-agents-banned-for-taking-part-in-price-fixing-cartel-g0zt8b9kq>

- **Avrupa Komisyonu Apple'ın Shazam'ı devralmasını Nihai İncelemeye (Phase II Investigation) Aldı**

Avrupa Komisyonu müzik tanıma servisi Shazam'ın Apple tarafından devralınması işleminde soruşturmasını derinleştirdi. Devralma işleminin internet üzerinden müzik yayını hizmeti kullanıcıları için seçeneklerin azalmasına neden olabileceği düşünülüyor.

Amerika Birleşik Devletleri merkezli Apple, Birleşik Krallık merkezli Shazam'ı devralmak istediğini Aralık 2017'de duyurmuştu. Devralma işleminin değeri gizli tutulsa da 300 milyon Pound tutarında olduğu söylenmişti. Shazam'ın geliri düşük olduğu için işlemin "AB boyutu" bulunmuyor. Dolayısıyla Apple'ın işlemi Avrupa Komisyonu'na bildirmesi gerekmiyordu. Bir işlemin AB boyutu olup olmaması AB Birleşme Tüzüğü ile belirlenen ciro eşiklerine dayanıyor. Ancak Komisyon Avusturya, Fransa, İzlanda, İtalya, Norveç, İspanya ve İsveç rekabet otoritelerinin talebi üzerine Şubat ayında işlemi gözden geçirmeye karar verdi.

Komisyonun ön incelemesinde (Phase I investigation) müzik tanıma uygulamaları piyasasında Shazam'ın güçlü bir konumda olması (Avrupa'da ve dünya çapında mobil cihazlar için lider uygulama olması) ve Apple'ın internet üzerinden müzik yayını hizmetleri pazarındaki konumu (Avrupa'daki ikinci en büyük sağlayıcı) nedeniyle çeşitli sorunlar çıkabileceğini ortaya koydu.

Komisyon rekabetle ilgili iki temel sorunu ortaya koydu: İlk olarak Komisyon devralmanın ardından Apple'ın AEA'da internet üzerinden müzik yayını hizmetlerinin sağlanmasında rakiplerinin müşterilerine ait ticari açıdan hassas bilgilere erişebileceğini düşünüyor. Bu tür verilere erişmek Apple'ın müşterilerine doğrudan ulaşmasını ve Apple Music'i tercih etmeye teşvik etmesini sağlayabilir.

Sonuç olarak Apple'ın rakipleri rekabet açısından dezavantajlı konuma gelebilir. İkincisi şarkıyı tanıdıktan sonra Shazam kullanıcıları şarkıyı satın alabilecekleri ya da internet üzerinden dinleyebilecekleri müzik sağlayıcılarına yönlendiriyor. Komisyona göre işlemten sonra Shazam kullanıcıları Apple'ın rakiplerine yönlendirmeyebilir.

Apple işlemi Avrupa Komisyonu'na 14 Mart 2018'de bildirdi. Komisyonun karar almak için 4 Haziran 2018'e kadar 90 gün süresi bulunmakta.

Kaynaklar:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3505_en.htm

<https://globalcompetitionreview.com/article/1168224/dg-comp-takes-apple-shazam-to-phase-ii>

<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=1e45d208-db95-400d-bd2b-b39890e0814f>

- **Almanya ve Avusturya Birleşmelerin Bildirilmesi için Yeni İşlem Değeri Eşikleriyle İlgili Kılavuz Taslağını Yayınladı**

2017 yılının ikinci yarısında Almanya ve Avusturya birleşmelerin onaya tabi olup olmadığını belirleyen tamamen ciroya dayalı eşik alternatif olarak işlem değeri eşikini benimsemişti. Bu yeni eşiklere göre 400 milyon € (Almanya) ya da 200 milyon € (Avusturya) işlem değerini aşan işlemler bazı gelir eşiklerinin karşılanması ve hedef şirketin Almanya ya da Avusturya'da "önemli ölçüde" faaliyette bulunması kaydıyla Almanya ve Avusturya'nın birleşme kontrolü kuralları uyarınca bildirim tabi olacak.

Facebook 2014'te 19 milyon Dolara WhatsApp'ı aldığı anda işlem Almanya ya da Avusturya'da bildirim tabi değildi çünkü ilgili teşebbüsler ulusal ciro eşiklerini karşılamıyordu. Dijital piyasalarda ve diğer piyasalardaki uygulama boşluğu algısını ele almak için Almanya Rekabet Kısıtlamalarına Karşı Kanun ve Avusturya Kartel Kanunu sırasıyla Haziran ve Kasım 2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere değiştirildi. Söz konusu pazarlarda işlem değerleri yüksek ciroyla örtüşmeyebilir fakat tarafların mevcut pazarlarda güçlü konumda bulunduklarına ya da ciddi inovasyon potansiyelleri olduğuna işaret edebilir.

14 Mayıs 2018'de Almanya ve Avusturya rekabet otoriteleri yeni eşiklerle ilgili kamuoyunun görüşünü almak için ortak bir kılavuz taslağı yayınladılar. Kılavuz taslağı il kez otoritelerin yeni kanunu nasıl yorumlayacaklarına ışık tutuyor ve işlem büyüklüğüne bağlı eşiklerin özelliklerini açıklığa kavuşturuyor.

Kılavuz taslağının ana başlıkları şu şekilde özetlenebilir:

İşlem değerinin belirlenmesi: Kılavuz ne tür ödemelerin ve katkıların işlem değerinin hesaplanmasıyla ilgili olduğunu ortaya koyuyor. Nakit ödemeler (sabit ya da değişken), varlıklar, hisse senetleri ve oy hakları ile faize dayalı pasifler (hem devralanın satıcıdan aldığı hem de hedef şirkette

bulunan pasifler) bunlardan bazıları. Koşullarla ilgili değerlendirmeler de (örneğin koşullu ödemeler) dahil edilmek zorunda.

Kılavuz taslağı uyarınca maddi açıdan ve zamanlama açısından birbiriyle ilgili olan bazı işlemler işlem değerinin hesaplanmasında tek bir işlem olarak kabul edilecek. Bu, özellikle alıcı birden fazla hissedardan şirket üzerinde kontrol sahibi olmak amacıyla hedef hisseleri devraldığı durumlarda geçerli olacak.

İlgili tarih: İşlem değerinin belirlenmesinde ilgili tarih işlemin tamamlandığı tarihtir. Koşullu ödemedan kaynaklanan ödemeler gibi, işlemin bazı kısımları sonradan ödenecekse bu tür ödemelerin değerleri işlemin tamamlandığı tarihte finans sektöründe sıklıkla kullanılan tahmin ve indirim metotlarına dayanarak hesaplanmakta.

Önemli yurt içi faaliyet testi (SDAT): Yeni eşiğin geçerli olması için hedefin işlem tamamlandığı zaman yurt içinde önemli ölçüde faaliyet gösteriyor olması gerekiyor. Bu bakımdan kılavuz üç aşamalı bir test ortaya koyuyor: 1. Yerel bağlantı noktaları 2. Pazarlanabilme 3. Faaliyetlerin önemi

Kılavuz taslağı SDAT'nin işlem tamamlandığı zaman hedefin faaliyetlerini yürütüyor olması gerektiğini yani hedefin işlem yapılmadan önce halihazırda pazarda bulunması gerektiğini ifade ediyor. Dolayısıyla yapılacak olan ya da yapılması tahmin edilen faaliyetler yeterli değil. Ancak pazara girmesi için hazırlanan faaliyetler mevcut faaliyet olarak kabul edilecek.

Kaynaklar:

<https://www.wilmerhale.com/en/insights/client-alerts/20180618-german-and-austrian-competition-authorities-publish-draft-guidelines-on-new-transaction-value-merger-control-thresholds>

http://www.mondaq.com/article.asp?articleid=719672&email_access=on&chk=2429828&q=1710156

• **ABD Adalet Bakanlığı Bayer/Monsanto Birleşmesine Ayrıştırma Koşuluyla İzin Verdi**

ABD Adalet Bakanlığı (DOJ) Monsanto'nun Bayer'i devralacağı 66 milyar Dolarlık işlemi Avrupa Birliği'nin talep ettiği benzer ayrıştırmalar ve tohum ilaçlama ve dijital çiftçilikle ilgili varlıklarını Almanya menşeli rakibi BASF'a satması koşuluyla onayladı.

Ayrılacak varlıkların değeri 9 milyar Dolar. Bu ABD'de bugüne kadarki en yüksek ayrıştırma değeri. Bayer Monsanto ile doğrudan rekabet ettiği

pamuk, kanola, soya fasulyesi ve sebze tohumu ile Liberty herbisit işkolunu satacak. DOJ yetkilileri ayırıştırıcıların Bayer'in ve Monsanto'nun tohum ve tohum ilaçlama alanlarındaki kontrolünü çiftçiler ve tüketiciler için zirai ürünlerin fiyatlarını artırmak için kullanmalarını engelleyeceğini açıkladı.

Almanya menşeli Bayer işlemi 2017 yılının sonuna kadar tamamlamayı beklediğini açıklayarak Eylül 2016'da ABD menşeli Monsanto'yu devralmayı kabul etti. Ancak Rekabet Otoritelerinin Bayer'in tohum ilaçlama işkolu ile (dünyadaki en büyük ikinci) Monsanto'nun tohum işkolunun birleşmesini (dünyadaki en büyük) mercek altına almasıyla önerilen devralma işlemi çeşitli yargı dairelerinde uzun süren incelemelerle karşı karşıya kaldı.

Tarım endüstrisindeki mega birleşme dalgaları rekabetle ilgili endişelerin artmasına neden oluyor. Geçen yıl otoriteler DuPont ve Dow Chemical; ChemChina ve Syngenta arasındaki birleşmeleri onaylayarak kimyasal tarım maddeleri araştırmalarının ve satışların beş şirketin elinde toplanmasına yol açtı.

Monsanto-Bayer birleşmesi bu sayıyı dörde düşürerek tarım alanında rekabet ve inovasyonun geleceğiyle ilgili endişelere neden olacaktı. Bu zamana kadar işlem Avrupa Birliği, Rusya ve Brezilya rekabet otoritelerinin onayını aldı. Bayer yaz ortalarına kadar işlemi tamamlamayı beklediğini açıkladı.

Kaynaklar:

<https://www.ft.com/content/ad5bdc0a-6331-11e8-90c2-9563a0613e56>

<https://globalcompetitionreview.com/article/1170047/us-doj-specifies-vertical-remedy-for-bayer-monsanto>

https://www.washingtonpost.com/business/economy/justice-department-approves-bayer-monsanto-merger-in-landmark-settlement/2018/05/29/25d56ec8-6358-11e8-a69c-b944de66d9e7_story.html?noredirect=on&utm_term=.51a92e35764d

- **ABD Yüksek Mahkemesi Üye İşyeri Sözleşmelerindeki Yönlendirmeme (Antisteering) Hükümleri İle İlgili Olarak American Express'i Haklı Buldu**

ABD Yüksek Mahkemesi 5'e karşı 4 oyla karar verdiği *Ohio Eyaleti- American Express* kararında American Express'in (AMEX) üye işyeri anlaşmalarının Sherman Yasası 1. Kısma aykırı olmadığına karar verdi. Mahkemeye kararında "kredi kartı işlemlerinin kendine has özellikleri, başka koşullarda

rekabete aykırı olarak nitelendirilebilecek davranışları gerekçelendirebilir.” ifadelerine yer verdi. Mahkeme kararına göre kredi kartı ağı “iki taraflı platformlar” oluşturuyor. Bu platformlarda şirket iki farklı fakat birbiriyle ilgili müşteri grubuna mal ve hizmet sağlıyor. Bu anlamda “geleneksel pazarlardan önemli ölçüde farklılık gösteriyor.” Bu nedenle AMEX hem üye işyerlerine hem de tüketicilere hizmet veriyor ve rekabet ihlaliyle ilgili herhangi bir kararda pazarın her iki tarafına etkisini göz önünde bulundurulmalı. Mahkeme antitröst otoritelerinin sadece perakendecilerin AMEX’e ödediği ücretlere odaklandığını ve tüketicilerin zarar gördüğünü kanıtlamadığını belirtti. Mahkemeye göre Hükümet “kredi kartı işlem ücretlerinin rekabetçi bir piyasada beklenenden daha yüksek olduğuna dair kanıt sunmadı”.

Yüksek Mahkemenin kararı AMEX için yasal savaşın bitişi oldu. Bu yasal mücadele 2010 yılında AMEX ve Mastercard’a üye iş yeri anlaşmalarındaki yönlendirmeme hükümlerine eyaletler ve Adalet Bakanlığı antitröst bürosu tarafından dava açılmasıyla başlamıştı. Davada kredi kartı sahiplerinin yönlendirmeme koşullarının, üye işyerlerinin sabit kart kullanım ücretleri için müzakere etmek üzere rekabeti kullanmalarını engellediği iddia edilmişti. Visa ve Mastercard’ın davaları şirketlerin üye işyeri kurallarını değiştirmeyi kabul etmeleriyle birkaç yıl önce sona ermiş; tek davalı olarak AMEX kalmıştı. Şikayetçi, AMEX’in faaliyet gösterdiği iki ayrı pazarın ayrı ayrı ele alınması gerektiği varsayımına dayanıyordu. Bölge Mahkemesi bu varsayımı kabul ettiyse de Yüksek Mahkeme reddederek AMEX’in faaliyet gösterdiği tek pazarın “işlemler” pazarı olduğunu kabul etti.

İlgili pazarı tanımladıktan sonra çoğunluk yönlendirmeme hükmünün ticaretin dikey kısıtlanması olduğunu ve haklı sebep kuralına tabi olduğuna karar verdi. Mahkemenin pazar tanımı, yönlendirmeme koşullarının rekabet üzerindeki etkilerinin değerlendiriliş biçiminde köklü bir değişikliğe neden oldu. İki pazar kabul edildiği takdirde üye işyeri ücretlerinin artması rekabete aykırı etkilerin bulunduğu dair bir kanıt oluştururken tek bir pazar durumunda bu söz konusu değil. Dolayısıyla mahkeme davacıların yönlendirmeme hükümlerinin pazarda rekabete aykırı etkilere neden olduğunu kanıtlamadı.

Karara göre iki taraflı işlem platformundaki tek taraflı fiyat artışı pazar gücünün rekabete aykırı bir şekilde kullanıldığını göstermez. Bunun yerine davalılardan yönlendirmeme hükümlerinin kredi kartı işlem maliyetlerini rekabetçi bir düzeyin üzerine çıkardığını, kredi kartı genel işlem satışını azalttığını ya da başka şekilde kredi kartı pazarında rekabeti engellediğini kanıtlamaları istendi. Mahkeme bu etkilere dair herhangi bir kanıt tespit etmedi. AMEX’in üye işyeri işlem ücretlerinde fiyat artışları görüldüyse de

bu artışların AMEX'in pazar gücünü rekabete aykırı bir şekilde kullanmasından kaynaklandığını gösteren bir kanıt bulunmuyor. Bu nedenle Yüksek Mahkeme yönlendirmeme hükümlerinin Sherman Yasası 1. Kısımı ihlal etmediğine karar verdi.

Kaynaklar:

<https://www.nytimes.com/2018/06/25/us/politics/supreme-court-american-express-fees.html>

[US Supreme Court's AMEX Decision And Its Implications For The Ongoing Sahibinden.Com Investigation In Turkey](#)

http://www.mondaq.com/article.asp?articleid=719202&email_access=on&chk=2429358&q=1710156

○ **Ankara 4. İdare Mahkemesinin 2018/280 E. 2018/823 K. Sayılı OMV Petrol Ofisi tarafından açılmış davaya ilişkin kararı**

- Dava, davacı Petrol Ofisi tarafından, Kurulun 2014 yılında aldığı bir devralma sözleşmesine izin verilmesi üzerine açılmıştır.
- Söz konusu kararda Kurul, Sabiha Gökçen Havalimanı işletmecisi olan teşebbüsün havaalanında bulunan akaryakıt tesislerinin işletim hakkının THY-Opet'e devredilmesini,
 - Depolama lisansı için başvuran firmalara bu lisansın kolaylıkla verileceği,
 - Rakiplerin depolama hizmetlerine erişim taleplerinin kabul edileceği,
 - Erişim sağlama ücretinin belirlenmesinde EPDK tarifelerinin uygulanacağı, ve
 - Üçüncü kişilerin depolama ve ikmal hizmetine ulaşmalarında adil ve şeffaf kriterler uygulanacağı

taahhütleri çerçevesinde izin vermiştir.

- Davacı Petrol Ofisi de bu karar ile pazarda hâkim durumda olan THY Opet'in rekabeti engelleyeceğini iddia ederek söz konusu Kurul kararının iptalini talep etmiştir.
- Kurulun aldığı taahhütleri yeterli bulan ve taahhütlere aykırı davranılması durumunda da Kurulca her zaman THY-Opet hakkında yaptırım uygulayacağını öngören 4. İdare Mahkemesi söz konusu Kurul kararını hukuka uygun bularak davayı reddetmiştir.

○ **Ankara 11. İdare Mahkemesinin NETGSM'in yaptığı şikâyetin Kurul tarafından soruşturma açılmadan önaraştırma neticesinde reddedilmesine ilişkin kararın iptaline ilişkin 2015/477 E. ve 2018/366 K. Sayılı kararı**

Bu kararda Mahkeme, Kurula yapılan şikâyetin soruşturma açılmadan önaraştırma sonrasında reddedilmesinin sadece ve sadece her türlü şüpheden uzak bir şekilde şikâyetinde bir ihlal işaretinin bulunmamasına bağlamıştır.

Mahkeme, NETGSM tarafında yapılan şikâyet ve Turkcell ve Vodafone'da bulunan delilleri bir arada değerlendirdiğinde Kanunun ihlaline ilişkin şüphenin izale edilmediğini bu nedenle konunun daha detaylı incelenmesi

amacıyla soruşturma açılması gerektiğine hükmederek dava konusu Kurul kararını iptal etmiştir.

○ **Danıştay İDDK'nın Kaptan Demir Çelik'in şikâyetine ilişkin verilen Kurul kararına ilişkin 2016/4477 E. ve 2018/660 K. Sayılı kararı**

Bu kararda özetle belirtmek gerekirse,

- Rekabet Kurulu 2011 yılındaki kararında Kaptan Demir Çelik'in Kardemir, Çağ Çelik, Çelsentaş ve Yolbulan'ın kanunu ihlal ettiklerine yönelik yaptığı şikâyeti yaptığı önaraştırma sonucunda reddetmiştir.
- Danıştay 13. Dairesi Kurulun 2011 yılındaki kararını iptal etmiştir.
- 13. Dairenin gerekçeleri şöyledir:
 - İlgili coğrafi pazarı Türkiye olarak belirleyen Kurulun ilgili Tebliğ ve Kılavuz'a göre yeterli inceleme yapmadığını ifade ederek eksik inceleme nedeniyle kurulun ilgili coğrafi pazar tespitini hukuka aykırı bulmuştur,
 - Kurulun Kardemir'in kütük demiri pazarında hâkim durum durumda olmadığı dolayısıyla Kanunun 6. Maddesini ihlal etmediği yolundaki tespitin de hâkim durumun kötüye kullanılmasına ilişkin Kılavuz'a aykırı bir biçimde sadece üretim rakamlarının dikkate alınıp, satış rakamlarının dikkate alınmamasının hukuka uygun olmadığını tespit etmiştir,
 - Kurulun 4. Madde incelemesinde, Kardemir'in demir kütüğü ham maddesine ilişkin satış politikası ve satış miktarlarının incelenmediği ve şikâyetle konu diğer aile şirketlerinin de Kardemir'e sağladıkları kütük tedarikinin tespit edilmemesi nedeniyle soruşturma açılmaması için gereken delillerin her türlü şüpheden uzak kalınması koşulu yerine getirilmediği için söz konusu değerlendirmenin de hukuka aykırı olduğuna hükmetmiştir.
- İDDK, Danıştay 13. Dairesinin verdiği kararı onamıştır.
- Dolayısıyla İDDK'nın da onaması ile söz konusu Kurul kararı tamamen ortadan kalkmıştır.

○ **Danıştay İDDK'nın Lukoil ve Akpet hakkında verilen Kurul kararına ilişkin 2015/3253 E. ve 2017/3542 K. Sayılı kararı**

- İDDK, Danıştay 13. Dairesinin verdiği kararın bir kısmını bozarak yeniden değerlendirilmesi için Daireye geri göndermiştir.

- İDDK gerekçesinde, Kurulun taraflar arasında kurulan dikey anlaşmaların muafiyetten yararlanacağı sürenin ilk günü olarak taraflar arasında hukuki bir ilişki doğuran ilk anlaşmanın nazara alındığını,
 - Bu durumda bir akaryakıt istasyonu açısından istasyonun bulunduğu gayrimenkulün üzerinde daha önce akaryakıt bayiliği yapıp yapılmadığının önem kazandığı,
 - Eğer yatırıma muhtaç olan ve daha önce üzerinde bayilik yapılmayan gayrimenkulde kira sözleşmesi değil bayilik sözleşmesinin sürenin başlangıcı olarak kabul edileceği belirlenmiştir.
 - Kurulun söz konusu tespitinin gerekçesinde tarafların ilk olarak kira sözleşmesi yapıp, bayilik sözleşmesini daha sonra yaparak uzun yıllar boyunca rakip dağıtım şirketlerini engelleyecekleri ve rakiplere bu istasyonların kapatılacağını belirlediğini ancak İDDK’ca bu analizin ticari hayatın gerçekleri ile bağdaşmadığına hükmedilmiştir.
- Olayda dava konusu olan 74 dikey anlaşmanın. 14’ünde bayilik sözleşmeleri kira/intifa sözleşmelerinden sonra imzalanmış, 2’sinde aynı anda, kalan 58’in de ise bayilik sözleşmelerinin kira/intifa sözleşmelerinden önce imzalandığı tespit edilmiştir.
- Bu durumda İDDK, 14 dikey ilişkiye yönelik tanınan bireysel muafiyete ilişkin sürenin bayilik sözleşmesi ile başlaması gerekirken, taraflar arasındaki ilk hukuki ilişki olan kira/intifa sözleşmelerinin dikkate alınmasında hukuka uyarlık bulmayarak, sadece söz konusu 14 ilişki için 13. Daire’nin yeniden bir karar tesis etmesi gerektiğine hükmederek 13. Daire kararını bozmuştur.
- İptal olunan dava konusu Kurul kararının sıhhatinde bir değişikliğe gidilmemiştir.

○ **Ankara 11. İdare Mahkemesinin V Turizm hakkında verilen Kurul kararının ve hükmolunan para cezasının iptaline ilişkin 2017/2933 E. ve 2018/794 K. Sayılı kararı**

Dava konusu Kurul kararında, V Turizm’in dava dışı İati aracılığıyla Rusya’dan gelen müşterilerin Antalya’da bulunan otellere kabul edilmemesi yönünde anlaşmalar yaparak İati’ye baskı kurduğu ve bu konuda Kurul kararına taraf diğer teşebbüslerde bulunan e-postaların söz konusu teşebbüsler arasındaki iletişimin delili olduğu, bunun da Kanunun 4. Maddesi anlamında bir ihlal teşkil ettiğine hükmolunarak davacının da aralarında bulunduğu soruşturma tarafı teşebbüslere idari para cezası tatbik edilmiştir.

Ancak Mahkeme gerekçesinde şu şeklide tespitlerde bulunmuştur:

- Kurulun kullandığı 2 ve 5 numaralı delillerin davacı V Turizmin aslında diğer üç teşebbüsle birlikte hareket etmediğine kanıt olduğunu,
- İati'ye yapılan baskı ile ilgili soruşturma dosyasındaki delillerin tamamına yakınının e-posta yoluyla gönderilen tek taraflı irade beyanları olduğunu, buna karşın davacı V Turizm'in Kanunu ihlal ettiğine dair bir eylemde bulunmadığı veya buna ilişkin somut bir delilin olmadığı,
- İati'nin de aksine her yıl pazar payını ve gelirlerini artırdığı, dolayısıyla V Turizm'e Kurulca isnat edilen eylemlerle bu durumun birbirine tezat oluşturduğu, bunun da davacı V Turizm'in İati'ye karşı rekabeti bozucu fiillerde bulunmadığını kanıtladığını tespit etmiştir.
- Sayılan nedenlerle Mahkeme, V Turizm'in diğer üç teşebbüsle birlikte hareket etmediğini ve İati'ye karşı rekabeti bozucu eylemlerde bulunmadığını tespit ettiği V Turizm hakkında verilen Kurul kararını iptal etmiş ve hükmolunan idari para cezasının iade edilmesine karar vermiştir.

○ **Birleşme ve Ürün Kalitesi: Havayolu Endüstrisinden Bir Örnek**

(Mergers and Product Quality: Evidence from the Airline Industry)

Yayımcı: International Journal of Industrial Organization, 2018, Vol. 15, No.32

Yazarlar: Yongmin Chen ve Philip G. Gayle

Yatay birleşmelere yönelik geçmişte yapılan çalışmalar, fiyat etkilerine odaklanırken birleşmelerin ürün kalitesini nasıl etkilediğine dair önemli bir soruya yanıtı büyük ölçüde cevapsız bırakmışlardır. Bu konudaki eksikliği gidermek için hazırlanan makalede, iki yeni havayolu şirketi Delta / Kuzeybatı (DL/NW) ve Continental / United (CO/UA) birleşmesi ampirik olarak analiz edilmiştir. Birleşmelerin firmalar arasında koordinasyonu kolaylaştırdığı ve kalite iyileştirmesi için rekabetçi baskıyı azalttığı görüşü ile tutarlı olarak çalışmada, her bir birleşmenin birleşme öncesi rekabet olan piyasalarda kalite azalışına; rekabet olmayan piyasalarda ise kalite artışına yol açtığı ortaya konulmuştur. Birleşme öncesi rekabet yoğunluğu ile ilişkili olarak ürün kalitesindeki değişim "U" şeklide olabilmektedir. Yani birleşme öncesi firmalar arasında rekabet yoksa azalan ürün kalitesi birleşme sonrası artmaya başlamaktadır. Ürün kalitesindeki değişikliklerle ilgili parasal olarak ifade edilen tüketici kazanç ya da kayıpları da makalede ele alınmaktadır.

Çalışmada özel hava seyahat ürün kalitesi ölçütü, yönlendirme kalitesi olarak ifade edilmektedir. Yönlendirme kalitesi, seyahatin başlangıç noktasından varış noktasına uzunluğu olarak ifade edilen uçuş güzergâhının non stop uçuş uzunluğuna oranıdır. Ampirik analizde ilk olarak havayolu seyahati talebinin ayrık seçim modeli (discrete choice model) tahmin edilmektedir. Bu iki açıdan önemlidir. Birincisi, yolcuların seçim davranışlarının, daha fazla yolcunun tercih ettiği bir seyahat programının daha yüksek bir yönlendirme kalitesi ölçüsü ile ilişkili olduğu hipotezi ile tutarlı olduğunu doğrulamaktadır. İkincisi, doğrudan rekabet ettikleri pazarlarda birleşen firmalar arasındaki birleşme öncesi çapraz fiyat esnekliklerinin tahmini yapılabilmekte, elde edilen sonuçlar da rekabet yoğunluğunun bir göstergesi olarak kullanılabilir. Çalışmada, daha sonra birleşmenin birleşen firmaların ürün kalitesi üzerindeki etkilerini değerlendirmek için yönlendirme kalitesinin indirgenmiş bir regresyon denkleminde yararlanılmaktadır.

Teori ile tutarlı olarak regresyon tahminleri, birleşen firmaların birleşme öncesinde birbiriyle rekabet etmediği pazarlarda, DL/NW birleşmesinin % 0.45; CO/UA birleşmesinin de % 5.28 oranında yönlendirme kalitesinde bir artışla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak birleşme öncesi firmalar

arasında rekabetin olduğu pazarlarda, DL NW birleşmesinin % 1,35; CO/UA birleşmesinin de % 1,05 yönlendirme kalitesinde bir azalışla ilişkili olduğunu görülmektedir. Ayrıca, CO/UA birleşmesi durumunda, ürün kalitesindeki değişiklik, iki firmanın birleşme öncesi rekabet yoğunluğu ile “U-şekilli” bir ilişki sergilediği görülmektedir. Regresyon analizi birleşmenin refah etkisini de ortaya koymaktadır. Birleşme öncesi rekabetin olmadığı pazarlarda ürün kalitesindeki artış nedeniyle ilk birleşmede faydadaki artışın tüketiciye yansması 1 USD iken ikincisinde 11.77 USD’dir.

Erişim:

www.elsevier.com/locate/ijio

○ Ürün Benzerliği ve Çapraz Fiyat Esnekliği

(Product Similarity and Cross-Price Elasticity)

Yayımcı: Review of Industrial Organization, 2018, Vol. 52, No.3

Yazarlar: Sreya Kolay ve Rajeev Tyagi

Bu çalışmanın amacı, iki ürün arasındaki benzerlik ile çapraz fiyat esneklikleri arasındaki ilişkiyi teorik olarak incelemektir. Çalışmada, iki ürün arasındaki artan benzerliğin, kademeli olarak nasıl arttığını, azaldığını veya çapraz-fiyat esnekliği üzerinde istikrarlı olmayan bir etkiye sahip olduğunu göstermek için mekânsal bir rekabet modelinden yararlanılmaktadır. İki boyutta farklılık gösteren iki ürün düşünülmektedir. Tüm tüketiciler, hangi ürünün ilk boyutta üstün olduğu (örneğin kalitesi gibi) konusunda hem fikirdirler. İkinci boyut, tüketicilerin renk, stil gibi tercihlerinde farklılık gösteren yatay ürün niteliğidir. Daha sonra ürünlerin yatay ürün özellikleri daha benzer hale geldikçe iki ürünün çapraz fiyat esnekliklerinin nasıl değiştiği incelenmektedir. Bu sonuçlar, çapraz fiyat esnekliğini ürün benzerliğine, pazar yapısına, birleşme analizine ve fiyat farklılaştırması ile ilişkilendiren önceki araştırmalarla karşılaştırılmaktadır. Çalışmada standart Hotelling çerçevesine göre oluşturulan modelden yararlanılmaktadır. Model, firmaların lokasyon stratejisi üzerinde durarak dengeli ve istikrarlı bir lokasyonunu nasıl ortaya çıkabileceğini araştırmıştır. Bu modele göre, firmalar hareket serbestliğine sahip belli düzeyde talebin olduğu bir piyasada aynı malları satmaktadırlar. Firmaların mallarını sattığı piyasada tam rekabet şartları hakimdir ve firmaların arasında gizli anlaşma veya kartel söz konusu değildir.

Çalışmada, model çerçevesinde bu ürünleri yatay ürün özelliklerine göre benzer hale getirmenin, daha zayıf ürünün çapraz fiyat esnekliğini artırdığı; ancak daha güçlü ürün çapraz fiyat esnekliği üzerinde artan azalan ya da

ters “U” şeklinde etkiler doğurabileceği ortaya konulmaktadır. İki ürün yatay özellikte aynı konuma sahipse, o zaman tüm tüketiciler daha güçlü ürünü aynı fiyata daha zayıf bir ürüne tercih etmektedirler. Ancak, ürünler yatay nitelikte farklı konumlara sahip olduğundan ve ürünlerin yatay özellikleri ile ilgili tüketicilerin tercihleri farklılık gösterdiğinden, çoğu tüketici daha zayıf ürünü tercih edebilmektedir. Ayrıca makalede, bu sonuçların, ürünlerin kalite gibi yapısal özelliklerindeki farklılıktan nasıl etkilendiği, maliyetlerin yapısal özelliklere göre değişmesi durumunda firmaların marjinal maliyetlerinin nasıl değiştiği de gösterilmektedir.

Erişim:

doi.org/10.1007/s11151-017-9578-8

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.